

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FOSZTERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Tisza fenyegetései.

— december 19.

A Tisza gróf ur fenyegetéseitől többé nem félünk, ellenben aggodalomra késztet engedékessége.

Az egyszeri embert pofon ütötte valami jó markos legény.

— Jss meg még egyszer, hammersz! — ugrál a mi emberünk.

Megkapta a pofont másodszor is.

— No még egyszer, hadd lás-sam, van e annyi merszed! — erős-ködik ujfent az atyafi.

Mikor aztán harmadszor is teljesült a kívánsága, megcsóválta a fejét és így szólott:

— De már ezt mégse hittem volna!

Nov. 18-ára feleletet kapott Tisza gróf és decz. 13-án és azóta sem tett egyebet, mint fenyegetődzött.

Csak hogy egyuttal meghátrált, mert a képviselőházban minden a régi házszabályok szerint történik, az erőszakkal keresztül hajtott ügynevezett új házszabály eloszlott, mint a buborék, Perczel nincs, — fogdmegek nincsenek és nem képes az összehívott képviselőház megalakítására.

Vajjon mit jelenthet ez a nem

várt elgyöngülés, kénytelen-kelletlen engedékenység?

Ha engedékenység — ismételjük — akkor jó lesz résen állani. El akarja az egyesült ellenzékkel hitetni, hogy nem lesz több erőszak. Az elaltatott, a félrevezetett ellenzék azonban egyszerre meghorhanja, a nov. 18-iki módon megszavaztatja az indemnitást, aztán a hurokból szerencsésen kimenekülve, kiirítja az új választásokat. — Mert hiszen ha a koronával el tudja hitetni, hogy az indemnitást törvényesen kapta meg, akkor a királyi eskü fölé mégis csak valami fátylat boríthat és választathat az új báróktól harácsoló pénzen.

Aggodalmas lenne tehát engedékeny magatartása, ha az egyesült ellenzék nem látta át a szítán és ha a király alkotmányos érzülete nem lenne erősebb, mint a Tisza gróf örült hatalmi vágya.

E kettőben, a királyban és az ellenzékben azonban bizunk, tehát nem hisszük, hogy Tisza gróf — vergődését hidegen szemlélő pártjának élén — újabb erőszakot mérészelne, vagy a koronát törvénytelen ösvényre csábíthatná.

A király már nagyon sok kormányválságot, vagyis sok parla-

menti vihart élt át. Annál fogva jól tudja, hogy milyen becses állapot a legszörnyebb viharokra következő békesség. Lesznek tanácsosai a felségnek, akik a Tisza gróf örültsége által felzavart helyzet megjavítására, tisztázására vállalkoznak. — Ekkor aztán törvényes, becsületes uton sok minden létesülhet, amit Tisza törvénytelenül keresztül hajtani nem tudott. Az ő fenyegetése valószínűleg csak ijesztés, a biztos bukást megelőző végső elszántság. Ettől megijedni nem szabad, a vasat ütni kell, amíg meleg.

Hazafiasabb, — tisztességesebb, okosabb kormány megkapja a képviselőház munkásságát helyes kerékvágásba terelő, új házszabályokat, de törvényes uton, az ellenzék pedig kapni fog nemzeti vívmányokat.

Ez a rend utja, ez legyen a béke kölcsönös ára. Tisza pedig vonuljon félre, mint csódbé jutott adós, ki fizetni nem képes. Ezt az egy jó szolgálatot teheti meg ahazának, a királynak és — önmagának.

A csipkék.

— Richard O' Monroy. —

A kis Jane Fexard Brüsszelből jött haza, hol báro Van der Waartot, a második testőrezred hadnagyát látogatta meg. Bevette magát a szalonkocsi sarkába, s míg a vonat teljes gözzel dübörgött tova, átélte emlékezetében azt a néhány napot, mit a jó Lipót király városában töltött s e napokat nagyon kellemeseknek találta.

A báró nagyon csinos fickó volt, kaczkiasan felpödört szőke bajuszával s arannyal himzett zöld spenczerbe szorított karsu alakjával. Megvacsoráltak a Café Riche-ben, egy este ellátogadtak a Monnaie-színházba s a Saint Hubert-galeriába; megvillásregyeliztek Mathys pástétomsütőnél s négy napot töltöttek a Hotel de Flandre egy elragadó kis szobájában.

Orosz bagaria táskájában szép csecsebecsék hozott magával, köztük két kis flamand festmény, melyek pompásan fognak illeni a boudoirjába. De az igazat megvallva, szatin szoknyája álzsebébe varrva, ezer frank ára brugesi csipkét is hozott magával. Olyan gyönyörűek voltak ezek a csipkék, hogy nem állhatott ellen annak a

kisértésnek, hogy a fiskust meg ne csalja. Alapjában vére minden asszony csempepsz.

Jane erre gondolt mosolyogva, meg a immár letűnt szép napokra, s tekintetét ábrázolva járta a vidéken, mikor figyelmét egy angolos kiejtésű erős férfihang keltette föl.

— Szép vidék, madame mylady. Csak az a baj, hogy ezeknek a magas gyárkéményeknek a füstje elrutítja.

Jane visszafordult, s csak akkor vette észre, hogy utitársa is van, s hogy ez az utitárs kifogástalan gentleman. Hogy Jane is feleljen valamit, így szólott:

— Igen, Monshoz közeledünk, a bányák vidékére.

— Ah igen, a szén, a rettenetes szén. Eppen mint nálunk, Londonban. A legszebb napokon is alig hogy délután 2 órától kezdve látni valamicskét a napot, a ködpárán keresztül. Míg Párisban... O Páris! Beszéljen valamit Párisról!

S beszéltek Párisról, a sétákról, a színházokról, mindenkifőlött pedig az asszonyokról. Az idegen ismerte mind a híresebb demimondeokat, Diane de Vougyt, Lucienne de Montbrison, Marie Tekmanu, Blanche Malabarret, Pasterát. Előkelő urnak lát-szott. Nemesak a jég tört meg, de a biza-

lom is növekedett köztük. Az angol a sarokból odahúzódott a középre s kényelmesen befészkelvén magát zsöllyéjébe, úgy kezdtek társalogni, mint régi ismerősök.

— Brüsszelből jön?

— Igen.

— Ja is. Nagyon kedves kis városka az, palotáival, királyával és nemzetőreivel. Ebben a demokrata világban olyan az a város, mint valami álom.

Az utitárs comme il faut gavallér lévén, Jane szükségét érezte a közlékenységnek, mely oly természetes tulajdonsága a női szívnek.

— Nagyon szép csipkék vannak Belgiumban.

— Rendkívül szépek.

— Imádom a csipkéket, mert ezek a legegyszerűbb toilettet is emelik. A csipkékért meg tudnék bolondulni.

— Igaza van, madame, teljesen értem önt. Az olyan asszony, aki nem szereti a csipkéket, az én szememben nem is igazi asszony.

— Ugy-e, monsieur? Bevallom bizalmasan... képzelje csak... nem tudtam ellenállni a csábításnak... s ötven louis árát hoztam magammal.

— S ezt be fogja vallani a várnál?

Legszebb férfi kalapok, nyalkendők és fehérneműk legolcsóbban

Fekete

uri divat üzletében
Debreczen Főter.

A helyzethez.

— december 19.

Összegezzük röviden az 1901 október hó 24-ére összehívott országgyűlés eseményeit. Összegezzük, s vonjuk le belőle a tanulságokat most, miután a választások küszöbére eljutottunk. A Széll-kormány saját külön Mefisztója, báró Fejérvári Géza ur befolyása következtében iséretet tett a „bécsi-kéz“-nek, hogy az ujonczjutalékok felemeli. Nagyon természetes, hogy az ellenzék ez ellen a legszenvedélyesebb ellentámadást fejtette ki. A katonai kérdésekben a függetlenségi párt mellé sorakozott az ország. A főváros sohasem látott eseményeknek volt szemtanuja. Száz- és ezerszámra jöttek küldöttségek az ország legtávolabbi vidékeiről Budapestre. Ezek a zarándokok személyesen nyújtották át tiltakozó kérvényeiket a képviselőház akkori elnökének, gróf Apponyi Albertnek. A nemzeti áramlat elsöpörte előbb Fejérváryt, majd a Széll-kormányt. Ekkor a bécsi-kéz a chlopy-i parancsossal akarta a nemzetet megfenyegetni. A nemzet nem rettent meg. Oly nagy volt a nemzeti áramlat, hogy Tisza István, az akkor designált miniszterelnök nem volt képes kormányt alakítani, hanem mint vert hadvezér vonta be vitorláit s vult vissza Gesztre.

Ezután kíséretezett a két balkezű Khuen-Héderváry Károly. Sikere nem volt! Egy esomó bűn, parlamenti, társadalmi és vesztegetési piszok maradt utána. Sötét elintézetlen ügy, melynek szereplőit az ország igazságának első őre, Plósz Sándor ur annyira nem sietett perbe fogatni, hogy e kétes gentlemanek maszatos doiga még mindig az elintézetlen aktacsomók nagy halmazában hever.

Héderváryt politikai és vesztegetési balsikerei után maga a kormánypárti csorda hagyta cserben.

Jött a mostani számadó gazda, Tisza István, aki a szabadelvűpárt által kiküldött kilenczese bizottságot tullicizálta ígéretekben: ő az „erős kéz“ embere. Majd elbánik a bandával, a canaille-val. Pártjának azt ígérte, hogy a törvényes mederben igyekszik rendet csinálni. Bécsben azt, hogy „minden eszközzel.“ Már kinevezésekor felvitte magával Bécsbe Perczel Dezsőt, ezt a

mostan már kicsavart, fonyadt ezitromot s ezzel együtt főzték ott meg a taplót.

Ezelőtt mintegy tíz hónappal a képviselőházban újra fellobogtak a szenvedélyek. Mert Tisza márcziusban módosítani akarta a házszabályokat. Szépszerével nem ment. A harc kitorobon volt, amikor Thaly Kálmán, mint Neptun a tengert, pár szavával lecsillapította a háborgó kedélyeket s jött a béke létre. Az országgyűlési gép villámgyorsan dolgozott. Megszavazott a Ház mindent, amit a miniszterelnök csak akart.

Nem csoda! Az évek és évek óta harc kifárasztotta, kimerítette, elerjesztette az ellenzékét. A folytonos fel- és lezserelés fásulttá, bizalmatlanná, pettyhüdtté tette úgy hogy bátran fát lehetett volna vágni a hátán. Senkisésem gondolt a nyáron arra, hogy ez évben még komoly küzdelem is lesz.

Nem is lett volna, ha a levegőt tisztító meandörgős menykő le nem csap a felhőtlen égből az ugrai levél képében. Tisza ugrai levelének nyegle, kihívó hangja egyszerre talpraállította a fáradt embereket. Fenyvetőző magatartása harcra tüzelte a békéseket. Tisza lenéző semmibevevő, szertelenül kihívó hangja megbolondította a kormánypártot úgy ahogy megvesz a kvasz a viharrip hangjától.

Ultimátumul dobta oda az ellenzéknek a házszabálymódosításra kiküldendő 21-es bizottságot. Az ellenzék visszautasította ajánlatát. Erre jött a november 18-iki gaz merénylet, mely az egész ellenzékét egybe-forrasztotta; meg kell menteni az alkotmányt. Következett a törvénytelen ségek egész sorozata. Nyíri honvédelmi miniszter elég vakmerő volt csendőroket vezényelni a képviselőház termébe. S még sem volt elegetdőképpen bátor és férfi, hogy ne polgári ruhába bujtassa a nyomorultakat. Ezzel alkalmat adott Feilitzschnek, hogy hazudhasson az elnöki székéből s tegnapé azt mondhatta: A darabantok nem voltak darabantok. Pedig heteken keresztül tartottak próbákat, hogy dobják ki a képviselőket.

Jött az igazságügyminiszter bűnrészessége. Ez a gyámoitalan szalmabáb, az önérzetnélküli eunuch ahelyett, hogy figyelmeztette volna a miniszterelnököt törvénytelen ségeinek következményeire, szintén beállott büntársnak.

Büntárs lett akkor, midőn ezeréves alkotmányunk utolsó palladiumát, parlamentarizmusunkat miniszteri államesinnyel akarták megsemmisíteni. Legjobban éppen az igazságügyminiszter szégyelheti magát, hogy neve e gaz osinnyel össze van kovácsolva.

A szombati ülésen, amikor Bánffy november 18-át említette, régi cselédei december 13-át kiabáltak neki. Jól tették! Jól!

Mert ez a december 13-ika a szabadelvűpártnak a Szedánja volt.

Az alkotmány védelmére egyesült ellenzék elég erősnek érzi magát arra, hogy alkotmányunkat megvédje a felülről jövő támadások ellen; elég erősnek arra, hogy a november 18-iki hamis elnöki nyilatkozatot helyreállítsa; elég erősnek arra, hogy a jogfolytonosságot helyreállítva, a törvénytörőket, merénylőket s a nemzet és parlament bizalmával visszaélő semmiháziakat felelősségre vonja s megbüntesse. Hisz még érvényben van az 1848. III. törvényczikknek a) pontja.

Hentaller Lajos.

Az O. M. K. E. gyűlése.

— december 19.

Az O. M. K. E. debreczeni kerületi választmánya, vasárnap délelőtt Kardos László elnöklete alatt, élénk érdeklődés mellett tartotta meg ülését; az ülésen a vidéki tagok legélénkebb tetszésével és általános helyesléssel találkozott az elnökség azon indítványa, hogy az O. M. K. E. központja által a legszélesebb mederben kifejtendő akcióhoz, hogy a fogyasztási szövetkezetek igazolatlan adókedvezményekben ne részesíttessenek s hogy azok működése közigazgatási, felekezeti és nemzetiségi nyomással elő ne segíttessék, a kerület is általános helyesléssel hozzájárult; ezzel csak elejét akarja

— Dehogyan valom. Be vannak varrva a szoknyámba. Ott nem fogják kutatni. Ha főnyitják a táskámat, nem találhatnak benne egyebet egy cigarettadoboznál, amit mindjárt meg is mutatok.

— All right. Különben majd önnek maradok, mert egy korrekt ur által kísért asszony mégis jobban imponál a finánczoknak. Ez a legjobb módja.

— Mily udvarias! Ön mellett nem fogok félni, pedig megvallom, szépegetem kissé. De most már mindegy, most már meg vagyok nyugodva.

— Meg fogja látni mylady, meg lesz elégedve, hogy velem találkozott.

Jane nem is gondolt többé Van der Waert báróra, a testőrhadnagyra. Odaengedte kezét az udvarias angolnak, aki csókokat lehelt rá, éppen arra a centiméternyi kis nyílásra, melyet a kesztyű hagyott a karján. Azután közelebb húzódott hozzá, már-már megcsókolta az egyik fülét is s még többre is vetemedett volna, ha a kalauz egyszerre el nem kiáltja magát:

— Feignies! Feignies! Mindenkinék kiszállni!

A határra értek. Elkövetkezett a kritikus pillanat. Az angol karját nyújtotta társnőjének s együtt mentek a vámhivatalba, vámvizsgálatra. A kis Jane Féxard esőpet sem félt, nevetett, a legderültebb hangulathoz összefecsegett mindenfélét. Mentek a nagy tömeg után s odaérkeztek a vámfőnök elé, egy dörmögő vén medve elé, akit visszataszító arczu hivatalnokok környeztek.

— Nincs semmi bevallani való? kérdezé az egyik fináncz.

— Nincs semmi, barátom, ha csak egy kis doboz cigarettá nem, a táskámban.

— Bocsanat — szólt közbe akkor az angol — madame nem mond igazat. Ezer frank ára brugesi csipkéje van bevarrva a szoknyájában. Fejtsék föl az álzsebet s rá fognak akadni.

Jane azt hitte, hogy álmodik. Hogyan, ez a kifogástalan gentleman, aki oly udvariasan, oly finom tartózkodással csókolta meg a kezcsarját és füle czimpáját, áruló lenne? Ez az ember cserben hagyta volna őt? Gyalázatl!

Az izgatottságtól s meglepetéstől remegő Janet bevitték egy kis szalonba, hol egy szobalány, minden tiltakozása s ártatlanságának minden hangoztatása dacára levetkőztette, levágta szoknyájáról az álzsebet s ügyes mozdulattal kikapta az egész csipkecsomót.

Az angol azalatt flegmatikusan mondá a finánczoknak:

— Mindent elkövetek a törvény tiszteletben tartásáért. A becsületes Angliában mindnyájan így járunk el.

— Igaza van, uram, — mondá a fináncz — s nagyon köszönöm önnek már csak azért is, mert az ilyen jó fogás után többnyire előléptetik az embert.

A fináncz nagyot köszönt, a többiek nemkülönben s az angol nyugodtan visszaült a vagonba, miután leereszkedőleg köszönt az alázatos vámfőnöknek.

— Beszállani! — kiáltotta a feigniesi állomás személyzete. — Tessék beszállani!

Szegény Jane Féxard kőzosan, zavartan, kisírt szemekkel tért vissza a kosiba. Mikor észrevette azt az embert, aki őt elárulta, tiz körmével esett neki s majd szétpattant a dühtől.

— Gyáva! Nyomorult! mennyit fizettek magának ezért a szemtelen mesterségért? Gyűlölöm! Utálok! Meg tudnám ölni!

Az utitárs nyugodtan a karjaiba szorította s szelíden mondá neki:

— Hallgasson rám gyermekem s ne sirjon. Elvettettem ezer frank ára csipkéjét a vámnál.

— El bizony, piszkos áruló, ezer frank értékű volt.

— Csakhogy ahelyett tizezer frank ára csodaszép csipkéket csempésztem át, ami ravaszságom nélkül lehetetlen lett volna s amit most megfelezek magával.

A kis Jane-nak a szíve még dobogott, a szeme még könnyekben uszott, de azért már mosolygott.

— Megfelezi velem?... Igazán? Megfelezi?... Mindegy, azért nagy disznóság, mit elkövetett.

Az angol az utolsó könyvet is leszárította csókjával, mondván:

— Nálunk Angliában azt tartják, hogy mindenekelőtt praktikusnak kell lenni.

Azután nem beszéltek többet erről a témáról, hanem másról.

venni a központ épp úgy, mint a kerület, hogy újból kísérletek tétessenek vidékünkön szövetkezetek alakítására, okulva azokon a keserves tapasztalásokon, amiket itt hasonló vállalkozások összeomlásánál már szerezhettek a nagyközönség; és elejét akarja venni a céltudatos tevékenység által annak, hogy a szövetkezeti törvénytervezet revíziójánál e szempontok, a kereskedelemnek az egyenlőtlen verseny elől való megóvása, megvédessenek.

A dr. Papp Dávid féle s a „Magyar Vámterületről” szóló műnek minél szélesebb körökre terjedő megismertethetése végett elhatározta, hogy abból néhány példányt saját könyvtára részére a tagoknak leendő kiosztás végett beszerez; amire ezton újból felhívjuk olvasóink figyelmét.

A jövő évi költségvetés megállapítása során, számvizsgálókul a folyó évi számadásokhoz Lusztig Károly és Félégyházi János urakat kérte fel a választmány és egyhangú helyesléssel fogadta az elnökség azon leiratát, hogy a politikát az egyesüléstől lehetőleg távol tartani igyekezzék; az időközben belépett tagokból is megítélhető, hogy az O. M. K. E. a maga komoly és nagyobb jövőre hivatott tevékenysége elismerésre talál, népszerűsödik és biztosan halad a maga kitűzött célja felé: amelyek az ország kereskedői osztályának eddig elhanyagolt érdeket ápolni, a közérdeklődést a kereskedői karban felébresztetni, ápolni és egyesíteni s ennek a karnak, amely nálunk még a társadalmi megbecsültségnek nincs azon a fokán, amelyen lennie kellene, kellő súlyt, tekintélyt s a kereskedelmi érdekeknek gazdasági vonatkozásban is kellő érvényesülést szerezni.

Ezeknek a céloknak a tudatában s a szeretett elnöknek élénk élettelisével oszlott szét a déli órákban az ülés.

Japan estély.

— Az izraelita nőegylet mulatsága. —

— december 19.

Nem vitatja el senki sem, hogy leleményesség dolgában a debreczeni izraelita jótékony-nőegylet nem lehet felülmulni. Évről-évre rendezett jótékony célú mulatságaiban van valami különleges, vonzó eredetiség, ami a csáb ingerével bír, mert — ezuttal kivételesen — az asszonyok szófukarok, titkolóznak — és csak a legutolsó pillanatban árulják el mi minden is lesz hát.

Igy tettek tegnap is.

Napok-hetek óta szállongott a hír a japán estélyről, de hogy mi lesz ott, bizonyosat senki sem tudott, akik pedig felvilágosítással szolgálhattak volna, belakatolták szájukat.

A meglepetés nem maradt el. Pompás díszben tündökölt a Bika díszterme. Japán sátrak, teaházak, a terem közepén a nagy hid, izlésesen egybeállítva kellemes benyomást tettek a szemlélőre.

A pazar japáni toaletthe oltözött hölgyek tarka csoportja még jobban emelte a mulatság fényét.

Kilencz óra után japáni öltözékben lévő hölgyek és urak nagy csoportja vonult

be a bálterembe, mely akkor már amugy is zsúfolva volt.

A menet élén a mikádó és kínai császár haladtak, mögöttük az anyacsászárné haladt kísérve a kicsi gésáktól, ezek után egy díszes rózsza keesi, melyben egy bájos leány, Péterfi Margit ült. És így ment ez tovább tarka-barka csoportban. Még Japánban sem lehet szinkáprázóbb a császár udvara.

A bevonulás után a hölgyek egyrésze a teaházakba vonult, másik része megkezdte a tánczot.

A páholyokat előkelő, díszes közönség töltötte meg.

A város notabilitásai kivétel nélkül megjelentek a minden tekintetben fényesen sikerült mulatságon. Ott voltak:

Domahidy Elemér főispán, Bernáth Elemér táblai elnök, Nagy Győző dandár parancsnok, Kovács József polgármester, gróf Dégenfeld József, Vecsey Imre főjegyző, Gajzágó Béla táblai tanácselnök, Lestyán Adorján, Latinovics Mihály, Nagy Géza ezredes, dr. Popper Alajos, Bészler Károly tb. főjegyző, Szunyogh nyug. pénzügyigazgató, Machek Örnagy, Kretz Richárd alezredes, Kernhoffer József, Potorán István táblabíró, Zádor Lajos kir. tanácsos, dr. Bruckner Ernő, Bakó táblabíró.

A mulatságokon jelen voltak:

Urasszonyok: Bernáth Elemérné, Nagy Győzőné, Kovács Józsefné, Gajzágó Béláné, Nagy Gézáné, Bakó táblabíróné, Kretz alezredesné, dr. Popper Alajosné, Szunyogh Sándorné, Szabó Kálmánné, Várady Szabó Jánosné, Szávay Gyuláné, Potorán Istvánné, Zádor Lajosné, Wessprémy Zoltánné, Vecsey Zoltánné, dr. Balkányi Miklósné, Berger Jenőné, dr. Bruckner Ernőné, Lederer Fischbein Lujza, Latinovics Mihályné, öz. Berger Vilmosné, Nagy Aladárné, dr. Berger Andorné, Huzly Lujza, öz. Gerzonné, Miskolczy Lajosné, Kunce Gusztávné, dr. Varga Emilné, öz. Szikszay Józsefné, Wolf századosné, Szabó Miklósné, Tóth Béláné, Csanak Józsefné, Bernáth Kálmánné, Szentkirályi Tivadarné, öz. Szentkirályi Albertné, Szentkirályi Pálné (Nyiregyháza), Kovács Antalné, Bészler Károlyné, Udvarhelyi Gézáné, Moskovitz Adolfné, Fried Emilné, dr. Szász Adolfné, Machek Örnagné, dr. Moskovitz Jenőné, dr. Kemény Mórné, Szántó Győzőné, öz. Brüll Illésné, dr. Kenyeres Elekné, dr. Weisz Bernátné, Jusztly Dezsőné, dr. Gutfreund Sámuelné, Wiener Sámuelné, Grósz Miksáné, Fischer Lipótné, Kiss Ignácné, Bechert Manóné, Kaufmann Izidorné (Nagy-Károly), Stern Izidorné, Schwartz Henrikné, Löfkovics Arthurné, dr. Fried Ernőné (Szatmár), Rosenfeld Salamonné, Jónás Mórné, Hoffmann Sándorné, Lukács Vilmosné, dr. Balkányi Emilné, dr. Hegedüs Jenőné, Letzer Józsefné, Honig Jakadné, Rott Lipótné, Leitner Bertalané, Dénes Adolfné, Kesztenbaum Jónásné, Fenyves Hugóné, Hajnal Samuné, Turai Frigyesné, Mandel Lipótné, Keiner Adolfné, Mandel Bébiné, Grünbaum Mórné, Ernst Vilmosné, Demetrovicsné, Stern Péterné (Ujfehértó), dr. Frieder Adolfné (Szatmár), Mandel Zsigmondné, öz. Friedmann Mártonné, Thieszen Arthurné, Geiger Simonné, Erdélyiné, Bodáné, Stern Józsefné, Péterfi Benőné, Rosner Mártonné, Drucker Mórné, Drucker Henrikné (Kálló) Klein Miksáné, Krémer Jenőné, Hevesi Gyuláné, Szöllőssy Ferenczné, Zangfelder Arthurné, Ungár Albertné, Schwartz Vilmosné, Lukács Arminné, Ungár Jenőné, dr. Reichard Manóné, Hevesi Gyuláné, dr. Frieder Zsigmondné, (Király Helmeo), Doktor Arminné, Mandelbaum Lipótné, Grósz Nagy Ferenczné, Weisz Czeczilla (Mindszent), Kenyeres Károlyné, Boros

Izidorné, Bárány Mórné, Weisz Hermanné, dr. Freund Jenőné, Falk Arminné, Szőke Sándorné, Kovács Sándorné, Bárány Samuné (Jánk), dr. Engel Ignáczné, Ernst Edéné, Markusz Miksáné, Rózsa Ignáczné, Rózsa Arminné, Bartha Ferenczné, Goldblatt Jakabné stb.

Leányok: Gajzágó nővérek, Sáska Giza, Potorán nőv., Zádor Czenczi, Szunyogh Margit, Latinovics nővérek, Tóth Ilona, Kovács Margit, Szerencsy Margit, (H. Nánás), Szabó Kata, Szántó Jolán, Stern nővérek (Fehértó), Rott Erzsike, Péterfi Margit, Kemény Irén, Lukács Erzsike, Markovics Cziliké, Klein Bella, Weisz Berta, Markusz Irén, Mandelbaum Emma, Mandel Irma, Rosner nővérek, Friedmann Margit, Bárány Tekla, Bárány Adél, Mandel Margit, Mandelbaum Teréz, Keiner Gizike, Neumann Lenke, Demetrovics Böske, Róth Erzsike, Kende Gábrriel, Schweitzer Rózsika, Haaz Oiga, Glück Hilda (Ungvár), Berencsy Margit, Molnár Cziliké, Fisch Margit (P.-Ladány), Hoffmann Szeréna, Sáska Gizi, Potorán nővérek, Hegedüs Margit, Goldblatt nővérek, Stern Margit és Ilona, Püspöky Rózi.

A kedélyes mulatság Rác Károly kitűnő zenéje mellett a legvidámabb hangulatban reggel ért véget.

Politikai tarkaságok.

Főlöszleges. Az egyesült ellenzék szóinkai és a kilépettek a béke hangján szólnak, Tisza gróf meg azon van, hogy a háborúság szaporodjon, békességnek nyoma se legyen. Mert az ország érdeke nyugalmat kíván, az ő érdeke pedig a zavaros, amelyben halászni lehessen. Csakhogy a szabadelvű párt is szívesen venne egy kis békességet. Valószínű, hogy a békét Tisza gróf ur nélkül fogják megkötni... Mert a béke és Tisza gróf közt az a különbség, hogy a béke megkötni, a miniszterelnök ur ellenben megkötni való...

A szilánkok. Az egyesült ellenzék tagjai azon voltak, hogy ki-ki kerítsen a hatalmába legalább egy kis szilánkot a december 13-án szerencsésen összezuzott elnöki és miniszteri székekből, úgy látszik, hogy azt fogadják majd legszívesebben odahaza, aki ilyen győzelmi jelvényt mutathat fel. Helyesen van A törvénytelenül betöltött székeket romjaikban, az alkotmányt ellenben teljes sértetlenségében kell bemutatni a nemzetnek!

Tisza előnyben van. Gróf Andrassy Gyulának fáklás-zenét kívánt rendezni az ellenzék, ő azonban nemes szerénységgel utasította el magától a kitétetést. Tiszának könnyebb a dolga, ha kivilágításra vágyakozik. — Megveszi az eszedi lápot, az meggyul. A lép után vesz lápot, azt elégeti. Kerit megint egy romániai petroleumforrást, abban elhamvadnak a szegény emberek részvényei.

Beöthy Zsolt ... belép. Beöthy Zsolt ur, az egyetemen a széptan tanára, a nov. 18-iki galádság után lépett a szabadelvű pártba. Ejnye, ejnye, ez az ur úgy látszik, a szépet tanítja, de csunya dolgokba lépeget!

4850 pár férfi, női és gyermek czipő; továbbá kalap és férfi divatcikkek

érkeztek

Revesz Zsigmond

főtéri ü. letében, mely cikkek olcsóbban beszerezhetők, mint bárhol.

NAPI HIREK.

Az öreg honvédek nyugdíját fölemelték.

— december 19.

A magyar szabadságharc még élő agg heroszait kedves karácsonyi ajándékkal lepték meg. Egy legutóbb kibocsájtott rendelettel ugyanis tetemesen fölemelték az elaggott 48-as honvédek nyugdíját, könnyítve ezáltal sorsukon.

A rendelet, melyet alább szövege szerint közlünk, 1905. január 1-én lép életbe s hatálya kiterjed a 48-as honvédek özvegyeire is.

Rendelet az 1848—49-iki honvédtizedesek s köztvédek, valamint ezek özvegyei nyugdíjának felemelése s az 1848—49-iki honvédtizedesek fölvételének megkönnyítése tárgyában:

Az 1848—49-iki honvédeknek s ezek özvegyeinek állami ellátásban (nyugdíjban) való részesítése tárgyában 1901. évi július hó 11-én 3000—M. E. H. szám alatt kibocsátott miniszterelnöki rendelet 14. §-ának a tizedesek és köztvédek illetményeire vonatkozó részét jelen rendelettel hatályon kívül helyezem s 1905. évi január hó 1-től kezdődőleg az 1848—49-iki honvédtizedeseknek nyugdíját az eddigi évi 96 korona helyett évi 120 koronában s a köztvédek nyugdíját az eddigi évi 72 korona helyett évi 96 koronában állapítom meg.

Ezen rendelet az 1848—49. honvédtizedesek s köztvédek özvegyeinek nyugdíjilletményeire is vonatkozik.

Ezzel egyidejűleg a fent idézett min. rendelet kiegészítéseképpen az 1848—49-iki honvédtizedesek felvételének megkönnyítése céljából megengedem, hogy jövőben azon egyének, akik nem a királyi állampénztár (adóhivatal) székhelyén laknak s illetményüket nem közvetlenül a királyi állampénztárnál óhajtják felvenni, illetményeik felvehetésénél az illetékes községi jegyző hivatalos közbenjárását vehessék igénybe.

Az 1848—49-iki honvédtizedeseknek ily módon való kifizetésével kapcsolatos postai szállítások díjmentesek.

Ez a rendelet megérkezett Hajdu vármegyéhez is.

— **A világitás tanulmányozása.** A székesfővárosban most egy nagyszabású világitási kiállítást rendeztek. A világitási bizottság azt javasolja a tanácsnak, hogy a kiállítás tanulmányozására a világitási vállalat költségére küldje ki Aczél Géza főmérnököt, Debreczeni Jenő légszuszogatói igazgatót, K. Kiss Józsefet és Garda Dezsőt a világitási bizottság tagjait. A tanács elfogadta az előterjesztést és megbízást adott a világitási bizottság által javasolt kiküldötteknek a kiállítás tanulmányozására.

— **Pályázat a Csokonai életrajzára.** A Csokonai-kör a Csokonai halálának százados évfordulóját azzal is emlékeztetné akarta tenni, hogy 1000 koronás pályadíjat tűzött ki Csokonai élet- és irói jellemrajzára. A szép alkalom és nem csekély összeg nem nagyon kecsegtette az irodalomtörténet művelőit, mert csak egy pályamű érkezett be és ennek is csak a kiseb-

bik fele van teljesen kidolgozva. A Csokonai-kör szombati választmányi ülésében öt tagu bizottságot küldött ki, amelynek a maga jelentésével mentől előbb el kell készülnie, hogy az eredmény a január 28—29-én tartandó százados ünnepen felolvasható legyen.

— **A népkonyha megnyitása.** A városi tanács a népkonyha helyiségeül ideiglenesen ez évben a Darabos-u 46. sz. házat bérelte ki. A tanács ma tartott ülésén határozott a népkonyha megnyitása felett. — A népkonyhát a hó 21-én nyitják meg.

— **Debreczeniek egy miniszteri tanácsos jubileumán.** A kereskedelmi miniszterium egyik főtisztviselője Hartig Sándor min. tanácsos, állami építészeti hivatal ügyosztályának vezetője most ünnepeli közszolgálatának 25 éves évfordulóját. Az ünnepségen az ország minden államépítészeti hivatala képviselteti magát. Debreczenből részt vesznek az ünnepélyen Pünkösdy Ferencz műszaki tanácsos, Latinovics Mihály főmérnök és Kojári Lajos mérnök.

— **Eskületéi.** Budaházy Jenő az új közigazgatási gyakorlatok a hivatalos esküt ma tette le a tanács előtt.

— **A szegényház konyhakertésze.** A szegényházi gondnok betértesztette a tanácsoshoz számadásait, mennyit jövedelmezett ez évben a szegényház konyhakertésze. A számadások szerint a bevétel 2133 k. 60 fillér; a kiadás 384 k. 54 fillér volt, úgy hogy a konyhakertészet 1749 kor. 6 fillért jövedelmezett a szegényháznak.

— **Huszonöt öl fa a szegényeknek.** A városi tanács ma tartott ülésén 25 öl fát utaltványozott ki a szegényeknek. A 25 öl fát 200 szegény család között osztják ki. A tanács a fát levágatja és el is szállítja a szegényekhez.

— **Népgyűlések.** Az ellenzék a tegnapi szünnapon is faradhatatlan volt. Országszerte hatalmas tiltakozó népgyűléseket tartott, melyek közül nagy arányaiban különösen kiemelendő a mezőtúri és a szabadkai. Szabadkán Apponyi Albertet a népzérei fogadták, lelkes ünneplésben részesítették s a hatalmas leikesedést legélénkebben jellemzi az a körülmény, hogy kocsija elől a nép kifogta a lovakat és folytonos üdvözlés közben a fellobogózt város utcáin keresztül bevitte a városba. A lelkesült népgyűlésen Apponyi hatalmas beszédet tartott, melynek legkiemelkedőbb része az a kijelentés, hogy a „lex Dániel alapján létrehozandó törvények, még ha azokat a király is helybenhagyja, érvénytelenek, s azoknak sem ő, sem más nem köteles engedelmessékedni.“ A mezőtúri népgyűlésre a szövetkezett ellenzék képviselőiben dr. Tóth János, Barabás Béla, Egry Béla, Papp Elek és Bakonyi Samu orsz. képviselők utaztak le.

— **Pályázat egyleti orvosi állásokra.** A Zion debreczeni betegsegélyző egyletnél 1905. évi január havában megtartandó közgyűlésen három orvosi állás lesz az 1905—1907. évekre választás útján betöltendő. — Ezen állásokra reflektálhat minden helyben működő orvos; de a tagoknak is jogában áll orvostajánlani, ha az ajánlást ívet legalább tizen írják alá. — Felhívatnak tehát a helyben működő orvos urak, hogy az állás elfogadása iránti hajlandóságukat 1905. évi január 10-ig az elnökségnek (Ifj. Schwarcz Vilmos) egyszerű levélben bejelenteni sziveskedjenek. A tagok részéről jövő esetleges ajánlatok szintén a jelzett napig terjesztendők be az elnökséghez. Debreczen, 1904. decz. 19-én. Az elnökség.

— **Halálozás.** Jeddi Fejér Viktor dohánybevaltó hivatali kezelő hosszas betegség után szombaton este meghalt. A gyászbeset alkalmából a család az alábbi

gyászjelentést adta ki: özv. Fejér Vikorné szül. kis és nagytővisi Kocsuba Berta a maga, mint kiskorú Pál, János, Bandi gyermekei, továbbá Fejér Ignác s neje és gyermekei Fejér Ilona férj. Kovács Jánosné s gyermekei, Fejér Zoltán, Szabó Mihály s gyermekei, valamint az összes rokonok nevében is bánatos szívvel jelenti, a legjobb férj, apa, testvér, sógor, jeddi Fejér Viktor m. kir. dohánybevaltó hivatali kezelő f. hó 17-én este fél 7 órakor hosszas, súlyos szenvedés után, életének 50 ik, boldog házasságának 21-ik évében elhunyt. A megboldogult drága hamvai f. hó 19-én délután 2 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartás szerint beszenteltetni s a kisvárdai vasuti állomáshoz szállíttatni s ezután Debreczenben f. hó 20-an délelőtt 9 órakor a Szent Anna-utcai temetőben nyugalomra tétetni. Kisvárdá, 1904. december 18.

— **Kormányfelügyelet az egyházkerület középiskolaiban.** A közoktatásügyi kormány Gèresi Kálmán debreczeni tankerületi főigazgatót bizta meg azzal, hogy a jelen tanév folyamán a debreczeni, mezőtúri, kisujszálási, hódmezővásárhelyi, bősörményi, karczagi, nánási miskolczi, sárospataki, szarvasi s nyiregyházi protestáns gimnáziumokban kormányfelügyeletet gyakoroljon s látogatásokat tegyen.

— **A siketnémák karácsonyfájára** az alábbi szíves adományokat vettem és értük a gyámoltó egyesület nevében őszinte köszönetet mondok: Csáthy Ferencz 37 drb képes könyv és ifjusági irat, Szőke János 2 kor., özv. Szőke Jánosné 1 kor., Gaál András 4 kor., Aczél Géza 2 kor., dr. Engel Ignác 2 kor., Lőfkovics Arthur 20 kor., Ranunkel H. és fia 4 kor., özv. Bodó Sámuelné 4 kor., Balás Odon 2 kor., Oláh Imre 1 kor., Veszprémy Zoltánné 4 kor. Füleki Pál egyesületi pénztáros. — Az intézet igazgatósága közli, hogy a siketnémák karácsonyfa-ünnepélye f. hó 23-án délután 4 órakor az intézet Csapó-utca 35. szám alatt levő helyiségében tartatik meg, amelyen minden érdeklődő emberbarátot szívesen lát.

— **Mérnöki iroda Debreczenben.** Január 1-én Sipos Dezső és Szász Zoltán okleveles mérnökök „Sipos és Szász“ cég alatt új mérnöki irodát nyitnak, hol főként mindenféle földmérési, tagosítási, parcellázási, térképkészítési, erdőrendezési stb munkálatokat végeznek, becslesek eszközölnek és ahová műszaki tanácsokért, felvilágosításokért lehet fordulni. Örömmel üdvözljük városunkban a törekvő vállalkozó mérnököket és olvasóinknak szíves figyelmébe ajánljuk.

— **A jogakadémia népessége.** A közoktatásügyi miniszter most adta ki azt a kimutatást, mely a magyar főiskolák népességét tartalmazza, az 1904—905-ik tanév első felében. A debreczeni jogakadémiának 228 hallgatója volt, tehát harmincozshéttel kevesebb, mint tavaly. Általában mindegyik vidéki főiskolán apadt a hallgatók száma. Legnépesebb jogakadémia ma a pozsonyi, utána következik a debreczeni, eperjesi, nagyvárad stb.

— **Megszűnt a járvány.** A városunkban hetek óta dühöngő difteritisz és vörheny-járvány megszűnt. Újabb megbetegedések az utóbbi három nap alatt nem jelentettek be. Mindazáltal az óvintézkedések a szülők figyelmébe ajánlatnak. Az óvodák megnyitására az egészségügyi bizottság csak a karácsonyi ünnepek után fog határozni.

— **Elbocsátás a honvédség kötelékéből.** A honvédelmi miniszter Kerek Ferencz debreczeni 2-ik honvéd huszárezredbeli tartalékos hadnagyot saját kérelmére elbocsátotta a honvédség kötelékéből.

— **Az újévi ajándékok megváltására** egyesült fűszerkereskedők által jótékony célra szánt összeghez újabban a következők járultak hozzá: Klein Ignác 50 kor.,

Térey József utóda 50 kor., Rankay György 30 kor., Harsányi Lajos 20 kor., Horváth Ignác 10 kor., Grósz Mór 10 kor., Kestész Miklós 10 kor., Neumann Nándor 5 kor., összesen 185 korona s ezzel a múlt számban közölt 1980 korona 2165 koronára emelkedett.

— **Eljegyzés.** Dr. Strelinger Győző orvos eljegyezte Guttman Ignác leányát, Vilmát, Tolcsváról.

— **Rendkívül olcsón** lehet karácsonyi ajándékokat vásárolni a Schwartz féle pipametsző és fényképező cikkek üzletében a városházzal szemben.

TAVIRATOK.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

A képviselőház elnapolása.

Budapest, decz. 19. A képviselőház ma délelőtt 10 óra után Jakabffy elnökölésével ülést tartott. Az ülés megnyitása után Tisza jelenti, hogy királyi kézirat érkezett.

Hertelendy László jegyző felolvassa a királyi kéziratot, mely szerint **a király az országgyűlést december 28-ig elnapolja.**

A kézirat tartalmát tudomásul vették és hasonzélemből átküldik a főrendiházhoz. Közül az ülés véget ért.

Minisztertanács.

Budapest, decz. 19. Tegnap délután minisztertanács volt, melyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A minisztertanács a német kereskedelmi szerződés ügyével foglalkozott.

Szell Kálmán Bécsben.

Budapest, decz. 19. Szell Kálmán tegnap délután Bécsbe utazott. Szell Ignác is vele volt és a szombathelyi állomáson Éhen Gyula képviselő megkérdezte Szell Ignácot, bátyja politikai ügyben utazik e Bécsbe, mire az kitérő választ adott. Majd később Szell Kálmán is beszélgetett Éhen Gyulával, kinek azt mondta, hogy nincs megelégedve sem az ellenzékkel, sem a kormánypárttal.

Kihallgatások a királynál.

Budapest, decz. 19. Daczára, hogy a kormány czáfolja, mégis bizonyos, hogy a király több titkos tanácsost hallgat meg, mielőtt a Ház feloszlását elhatározná. A kihallgatandók között lesz Wekerle, gróf Andrássy Gyula, gróf Csáky Albin és Tallián Béla.

Tallián Bécsben kedvelt ember és nem lehetetlen, hogy Tallián egy átmeneti kabinet alakítására megbízást fog kapni a királytól.

A szövetség ellenzék gyűlése.

Budapest, decz. 19. A szövetség ellenzék ma reggel fél 9 órakor az Ujpárt helyiségében ülést tartott.

Justh Gyula szólalt fel elsőnek. Állítólag négy ellenzéki képviselő Feilitzsch alelnökkel tárgyalásokat folytatott a parlamenti béke tárgyában. Ő ezt lehetetlennek tartja, mert a szövetség ellenzék visszatart minden olyan törekvést, mely a megadásnak még a látszatát is keltené.

Majd **Kossuth** Ferencz szólalt fel. Tudjuk, hogy ma elnapolják a Házat, melyet valószínűleg a feloszlás fog követni.

Most e válságos napokban szükséges, hogy a szövetség ellenzék a választások alatt is együtt működjen.

Kossuth kijelentését nagy lelkességgel fogadták és a választási koalíció ügyében ma este 7 órakor gyűlést is tartanak.

IRODALOM.

Életem alkonyán.

Könyves Tóth Kálmán, Debreczen kiváló költőpapja, aki irodalmi működésével országos sikereket ért el, most új könyvet ad ki.

A nagy közönség bizonyára örömmel veszi a hirt és nagyszámu megrendelésével igyekszik elősegíteni kedvelt írója könyvének mielőbbi megjelenését.

Könyves Tóth Kálmán alábbi előfizetési felhívását olvasóink szives figyelmébe a legmelegebben ajánljuk:

Őszintén szólva, szükségét érzem annak, hogy a „Vasárnapi Ujság“-ban s több elsőrendű fővárosi lapban megjelent erkölcsi irányu beszélyeim közül a kiválóbbakat „Életem Alkonyán“ czim alatt külön kötetben kiadjam. Buzdít a kiadásra azon körülmény, hogy „Falusi Történetek“, „Világlátók“, „Utazás a betűk országában“ czimű munkáim több kiadást értek, továbbá azon meggyőződés, hogy beszélyeim közreadásával a közérkölosiségnek s a magyar népnek vélek hosznos szolgálatot tenni. Merész lépés ez a mai szomorú irodalmi viszonyok között, de hiszem, hogy az olvasó körök, egyletek, nép- és iskolai könyvtárak, mint szintén egyesek művem megjelenését lehetővé teszik, annyival inkább, mivel csakis annyi példányt nyomatok, ahány előfizető jelentkezik. Tisztelettel, testvéri bizalommal kérem czimemet, hogy a községében létező olvasó egyleteket, ismerőseit művem megszerzésére buzdítani sziveskedjék. En mindig azért irtam és írok, hogy a nemest, az igazat hirdessem, a hazaszeretet tüztélel szem.

Munkám körülbelül 12 nyomtatott ivre terjed. A csinos, modern kiállításról kezessék Debreczen város nyomdája. Ára 3, azaz három korona. Ha kellő számu előfizető jelentkezik, a mű 1905. márczius hó végén jelenik meg s bérmentve küldöm meg az előfizetőknak. Legzélszerűbb a megrendelési összeget utalványon czimemre „Debreczen, vasuti posta“, küldeni. Könyvem könyv-árusi uton nem szereshető meg. Az olvasó közönség pártfogását kéri Debreczen, 1904. decz. havában.

Könyves Tóth Kálmán.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Agyonlotta az anyósát. Lapunk szombati számában megirtuk, hogy Papp László hajduhadházi vagyonos gazda esütörtökön az est homályában tévedésből agyonlotta az anyósát Gábor Sándornét. Tegnap délelőtt a debr. kir. törvényszék vizsgálóbírája előtt Papp László, dr. Kardos Samu, a kiváló kriminalistát vallotta ügyvédjéül. A vizsgálóbíró kihirdette a vizsgálati fogásgot elrendelő végzést, amely ellen ügyvéd, mint ügyvédje dr. Kardos Samu fellebbezést jelentett be. A törvényszék valószínűleg holnap dönt a szabadlábra helyezés kérdésében. Papp László felesége mit sem akar tudni férjéről, aki az ő édes anyját agyonlotta, azonban a vádlót édes apja ma megjelent a védő irodájában és kijelentette, hogy kész fiáért a vagyoni keszeséget elvállalni.

Esküdtészi tárgyalás. A testvérgyilkost felmentették. A kir. tvszék, mint esküdtbíróság vasárnap d. e. folytatta Szemán István bűnyégt. Oláh M. elnök szép fejtegetése után az esküdtészek visszavonult s 11 óra után hangozt fel a jel, hogy határozatát meghozta. Az esküdték a feltett kérdések közül 3-ra igennel szavaztak, a bíróság ér-

vényesnek mondván ki a határozatot Szemán Istvánt a bts. 327. §. 3. pontjának értelmében a vád és annak következményei alól fementette. Az esküdték határozata, kik a védelem által előterjesztett indokok alapján a jogos önvédelmet állapították meg, mindenkit meglepett, csak a vádlottat nem. Mikor közölték vele, hogy felmentették és elmehet, az öröme avagy a meghatottságnak legkisebb látható jele nélkül bandukolt ki a nagy épületből és szó nélkül ment az állomás felé. Mintha azt sem tudta volna, milyen nagy veszedelemtől szabadult meg épen az imént.

— **Fizetésképtelenség.** A bécsi hitellezők védőegyesülete jelenti, hogy Schiffer Adolfné hajdusoboszlói kereskedő beszűntette fizetéseit.

Tőzsde.

Budapest, decz 19.

Buza	1905 áprilisra	10 20 — —
Buza	1905 októberre	8 84 — 8 85
Rozs	1905 áprilisra	7 68 — 7 69
Rozs	1905 októberre	— — — —
Tengeri	1905 májusra	7 95 — 7 96
Zab	1905 áprilisra	7 24 — 7 26
Zab	1905 októberre	— — — —

Készáru változatlan.

SZÍNHÁZ.

Az emigráns.

Korrajz 3 felvonásban. Irtá: Kemechey Jenő — Ujdonság. —

A hazafias darabok az utóbbi időben letűntek a színpadról. A magyar írók a jelen viszonyok között ha szépet, érdemeset akarnak alkotni, nem igen fordulnak a történelemhez, hanem a társadalomhoz, abból merítik tárgyaikat. A millennium esztendőben több hazafias darabot irtak, de azóta talán egyet sem. Okát is megtalálhatjuk ennek, írónk talán így gondolkoznak: a hazafias darabnak akkor van ezélya, gyujtó hatása, mikor a haza veszélyben van. Lehet, hogy iga. uk is van.

De talán az emigráns szerzője látnoki szemekkel nézte a jövőt, a fejlődő eseményeket, vagy épen a véletlen játéka volt, hogy a szindarabjában vannak mozzanatok, melyek épena mai eseményekre illenek.

Ha ez véletlen, mindenestre találó, csak azzal a különbséggel, hogy most nem az osztrák zsoldos szolgák akarják a magyar alkotmányt felforgatni, s királylyal esküjét megszegetni, hanem saját vérünk: magyar ember akarja az országot a forradalomba kergetni alkotmány és törvényszerésével.

A magyar szabadságharcz dicső korszaka és az utána következő események, mikor a zsarnoki hatalom előtt külföldre menekült hazafiak, az emigránsok nem karddal ugyan, de mégis küzdöttek az eltiport magyar nemzet nemtelenül elkobzott jogainak visszaállításáért, tele van olyan mozzanatokkal, melyek méltók egy színmű feldolgozására.

Egy író, kinek minden érzése, gondolata magyar, Kemechey Jenő az emigráció korából meri ette tárgyát.

Kivételes alak az ő emigránsa. A sok bujdosó közül kiválasztott egyet, lelki szeméi elé varázsolta a bujdosó magyart, ki megunva már a szóharczot, újra tette hívja fel nemzetét elkobzott jogának, szabadságának visszaszerzésére.

Az emigráns Rásky Gábor a színmű főalakja, ő körüllette forog az egész esemény és ő köré csoportosította Kemechey többi alakjait is és így alkotta meg a színművét, melynek minden szavából, minden ízéből hazája, nemzete iránti forró szeretet árad szét. Ez adja meg Kemechey darabjának értékét, ez biztosította, hozta meg a színmű számára a nagy sikert, melyben tegnapi bemutatója alkalmából Debreczenben is része volt.

De figyeljük meg jól a darabot. Rásky

Gábornét mindenki özvegynek tartja. Férje, a híres szabadsághős, egy csatában elesett. Ott van a siremléke is a kastély kertjében. Rásky azonban nem halt meg, hanem kibujdosott s az emigráció legtevékenyebb vezére lett. Olthatatlan gyűlöletet érzett az elnyomó osztrák uralom ellen s tizenegy esztendei hontalanság után Mr. Brown álnév alatt, mint zongoramester hazatért, hogy felkelést szítson. Titkát csak felesége tudja s még leánya sem sejtí, aki szerelmes egy osztrák tisztbe, báró Lilienthalba. Ezt az érzelmét azonban leküzdí, mert jól tudja, hogy hazája ellenségét nem szabad szeretnie. Az osztrák uralom utolsó évében vagyunk. A kedélyek forronganak s ez kapóra jön Vrabetz kerületi főnöknek, aki, hogy egy lázadás erélyes elnyomásával magának a kamarilla előtt érdemeket szerezzen, mindent elkövet, hogy igazságtalan magatartásával a népet ingerelje. Katonákat szállításra és Ráskynéhoz, akik betolakodnak szobáiba és sáska módjára kipusztítják mindenéből. Aratási ünneppel végződik az első felvonás. A falu népe buzakálásokból készült koszorút hoz féldesasszonyának, de Vrabetz elkobozza, mert nemzeti színű szalagot tüztek rá. A nép nem akarja a koszorút adadni, mire Vrabetz puskatussal kergeti szét őket.

Vrabetz és a megyefőnök, lovag Foresti gyanakodnak. Kémeik besugják, hogy a Rásky-kurián valami összekövés készül. Különösen Mr. Brown, az állítólagos zongoramester gyanus. Jár-kél a vidéken s mindenütt, ahol megfordul, izgalom, elfojtott lázadás kél a nyomában. Báró Lilienthal, a házba szállításra vértessvadroa parancsnoka szintén rossz szemmel nézi Brown, aki mindent elkövet, hogy leányától távol tartsa. A leány megmagyarázhatatlan rokonszenvet érez a zongoramester iránt, s midőn ez pillanatnyi felindulásban elárulja magát, a leány megtudja, hogy rég halottnak hitt atyja áll előtte. Báró Lilienthal kérdőre vonja a zongoramestert, hogy mi jögon avatkozik az ő és Margit szívügyébe, szó szót követ, a két férfi kezét emel egymásra. Margit berohan s e kiáltással: „Atyám, édes atyám!” Mr. Brown karjaiba rohan. Lilienthal megsemmisülten ejti ki a kardot kezéből.

A forrongás egyre izzóbb s alig lehet a népet feltartani. Minden előkészület megtörtént. A nép bucsujárás ürügye alatt összegyűlt az egész megyéből. A fegyverek biztos rejtekhelyen s a nép csak jelre vár, hogy rajta üssenek a németen. Rásky tudja, hogy sorsa Lilienthal kezében van s ez is érzi a rettenetes helyzetet, amibe került. Katona-kötelessége és szerelme végzetes ellentétbe sodorták: vagy katona-tiszti esküjét szegi meg, vagy elárulja azt, akinek leányát halálosan szereti. Rásky pisztolyt ad neki, hogy azzal megölje magát. Lilienthal belátja, hogy ez az egyetlen megoldás.

Csak bucsuzni akar Margittól, aki ekkor bevallja neki, hogy szereti. A valamást kihallgatja Vrabetz és gúnyos, tolakodó fellépésével olyan dühbe hozza Lilienthal, hogy az pisztolyt ragad és le akarja löni. A biztos haláltól Rásky menti meg, aki kicsavarja Lilienthal kezéből a fegyvert. Vrabetz ráismer a pisztolyban a palermói gyártmányra s így megtudja, hogy a házban az emigráció fegyvereit rejtgetik. Vasra vereti Ráskynét és a többi magyarokat. Mr. Brown nem tud uralkodni magán s elárulja, hogy ő Rásky Gábor. Ő is vasra kerül s Vrabetz és lovag Foresti diadalmasan akarják őket Bécsbe hurcolni, amikor betoppan báró Lilienthal. Iratot hoz Bécsből, amely szerint a király visszaállította az alkotmányt, visszaadja a nemzet összes jogait. Vrabetz pedig a megyefőnökkel együtt elesapják. Általános az öröm, csak Rásky nem akar hinni s nem bizik a kiegyezésben. Ismét külföldre akar menni, de kint felhangzik a nép örömujjongása, majd a szótát hatalmas hangjai; erre ellágyul, s lemond a további küzdelemről.

A szerző szerencsésen csoportosította, állította be darabjába az alakokat, Rásky Gábor alakja a legtokéletesebben ki van dolgozva.

Legrokonszenvesebb két alakja a darabnak a feleség és a leány, kik koczkára teszik vagyoniukat, jövőjüket, sőt életüket, de apjuk emlékének élnek, annak hagyományait ápolják, sőt az asszony segítő társa száműzött férjének a felkelés szításában. Ne feledjük el a hűséges cseléd rokonszenves alakját sem, ki hazájáért verezett, nyomorék lett, de szívében ott áll a hazaszeretet szent langja.

A buszura, gyűlöletre s minden aljaságra képes és kész kerületi főnök gyűlöletes alakjával teljes ellentét és rokonszenvet keltő alak Lilienthal báró osztrák főhadnagy, kihez nem egy hasonlóra találunk a szabadságharcban és kinek fáj, hogy egy nemzet eltiprásában kell segédkeznie. Ez szintén egyik fontos szereplője a korrajznak, kinek szereplése adja a döntő fordulatot.

Érthetetlen, miért nem fedi fel Ráskyné, erős lelkű leányának, hogy apja él.

A korrajz befejezése is olyan meglepő, váratlan, nem egészen természetes, mintha nem logikus következménye lenne a lejátszódott eseményeknek.

Ezektől a darab kompozíciójára vonatkozó nem oly lényeges hibáktól eltekintve: kedves, bájos fordulatokkal, epizódokkal.

A közönség lelkesen fogadta a darabot és egyes jeleneteknél, amely vonatkozással van a jelen politikai eseményekre, avagy mikor az ellenség is elismerőleg szólal meg a magyar lovagiasságáról, nagylelkűségéről, tüntetőleg tapsolt.

Az előadás összességében azonban nem volt elég jó. Az összjáték még hiányos volt, néha percekig szünet állott be a színpadon és a szereplők egyike-másika sokszor akadozott. A második előadás bizonyára már jobban fog menni.

A czimszerepet *Sebestyén* játszotta drámai erővel kidomborítva Rásky Gábor jellemét úgy, ahogy azt a szerző elképzelhette.

A kerületi főnököt *Krémer* játszotta. Bárha a legellenzenvesebb, bizonyos tekintetben undort keltő is a szerep, *Krémer* művésze feleltette ezt.

Kitűnő volt *Faragó* a hűséges cseléd szerepében. Maszkja, megjelenése hozzájárult ahhoz, hogy különben jelentéktelen szerepből kabinetalakítást teremtsen.

Ráskyné *Jeszenskynében* méltó alakítására talált.

Menszáros, Palágyi, osztozkodott a többi szereplők sikerében.

Szabó Irma kedves és ügyes volt a német lányka szerepében, ugyszintén nagy tetszést aratott *Iványi Tóni* is.

A felvonásokozók, különösen az első rendkívül hosszú volt, pedig diszletezésre nem is volt szükség. Hosszadalmassá tette a zene hiánya is. A zenekart ugyanis, tekintettel a darab tárgyára és vonatkozásaira, nem engedték, hogy felvonás közökben játszóék. Pedig a darabban nem kellene semmiféle „rebellis” nótát játszani.

Loránt József.

REGÉNYCSARNOK.

Két férfi.

Irta: Gömbösné Galamb Margit.

Ne nézzen rám könnyes szemekkel, hiszen a könnyei nekem is fájnak; ne sirjon fel a sokáig visszafojtott érzés halatán, mert a zokogása se tudná megölni reményemet. És ha majd egyszer — akár mily későn — elkövetkezik a percz, mikor belátja szavaim igazát: nyujtsa felém a kezét, hogy kezembe fogva vezessen az életem át.

— — — — —
És a leány odanyujtotta neki mind a két kezét.

Nagy port vert fel a hír, hogy a bécsi bankár, Dömötörnek az apósa fizetésképtelen lett, Dömötört mindenképen kellemetlenül érintette az eset s családja nem lévén, igen hamar beleegyezett felesége óhajába, aki — miután új helyzetébe boldogságot nem talált — szülői mellett akarta tölteni szomorúságok éveit és majdnem egész életét.

A szép Dömötör tehát szabad lett éppen akkor, amikor Boriska ujján ott ragyogott már Siposs gyűrűje, mikor lelkében visszhangra talált már egy becsületes, igaz ember becsületes, igaz szeretete.

Képzeteiben még sokszor megjelent a másik képe, de már nyugodt szívvvel tudott itélni s a szép, atléta Dömötör mellett, aki annyiszor s olyan kegyetlenül zaklatta föl a lélkét, csaknem boldog nyugalommal nézte Siposs rajongó vonásait. De a találkozást félve kerülte mindig és utaik nem is értek össze sehol.

Pedig Dömötör százszor is eljárt arra, amerre őt sejtette, hogy belenézhesen lezárt lelkének legmélyére, hogy kisedkeljen a tekintetével onnét csak egy kicsinyke rezzenést, sugarat a múltnak álmaiból. De nem találkozhatott vele sehol. Hanem mikor az esküvőjükre diszitették a templomot, ott volt már a legelső közzött. Nem törődött senkivel, csak az egyetlen vágygyal, hogy azon a napon szembenézhesen vele, mert tele volt lelke a hittel, hogy még mindig őt szereti...

A templom zsufolóság tele volt és az esküvő halk szavait szinte felfogta a virágok nehéz illata. Legalább Dömötör így képzelte, mert amerre csak nézett az illatos levegőben, mindenütt ez zsongott: szeretem, szeretem...

Még az agyveleje is átizzott ettől a szótól s egy pillanatra eszébe jutott az örütség, hogy neki oda kellene menni az oltár elé, hogy azt mondja a halavány, gyönyörű menyasszonynak:

— Hazudsz, te nem szereted ezt az embert, te engem szeretsz s ennek a napnak az üdvössége az enyém!

De aztán megcsöndesedett. A szemét nem tudta levenni a fehér ruhás leányról, aki mint egy jelenés, úgy állt ott az oltár előtt. Abban a perczben valósággal szenvedett a látása miatt. Szerette a visszavezeklő lelkével, a szemével, az ajkával, az összecsukott karjaival. Tudta, hogy már késő minden, de férfi volt, szerelmes és gyenge, akinek, hogy bódulata össze ne törje, reménység kellett. És látva a szép alak körvonalait, a kissé meghajlott nyakat, szinte vad mohósággal színezte ki magának azt a jövendőt, mikor majd csatába viszi minden fegyverét, amikor majd nem engedi, hogy utjában újra feltartóztassa egy — baráti kéz.

Ez a gondolat ragyogta be az arcát s ezzel az arcczal, diadalmas, büszke mosolyával fogta fel egy perczre az oltártól visszatérő fiatal asszony tekintetét.

És azok az éles szemek, amelyek úgy tudtak olvasni ennek a férfinak lelkében, kitalálták a gondolatait. Nem kapta el a fejét, mint akinek fájdalmas ez a találkozás, de végignézett rajta nyugodtan,

hidegen, szívének minden rezdülése nélkül. És ha a férfi is tudott olvasni az ő lelkéből, kiolvashatta onnét, hogy azok a szemek összemérték őt, a hatalmas, gyönyörű embert, egy másikkal, azzal, akire most támaszkodik, aki templomot épített szívében az élet egy nagy igazságának s hogy az a hideg, nyugodt tekintet szemébe vágja:

— En boldog vagyok, mert nincsen többé bálványom, amit összezuzhat a csalódás: én hiszek a jövőben, mert akinek kezén a kezem, szeretem azt az embert s tudom, hogy ez az érzés jobban boldogít, mint tudott volna a te szerelmed muló lángolása...

Aztán lesiklott róla a szeme és mosolyogva fordult az ura felé, aki kiérezte ebből a mosolygásból, hogy ez a szeretetből támadt szerelem első hajnali sugara...

(Folyt. és vége.)

Karácsonyi és ujévi ajándékok a legszebb

arany-, ezüst ékszerek és
a legjobb gyártmányu zseb-
órák

meglepő olcsó árban

Pintér Gusztáv

óra és ékszer üzletében Debreczen, Piac-
utca 26. szám a. (A főtözsde mellett.)

Ugyanott elvállaltatnak mindennemű
ékszerek javítása és tisztítása, mono-
gramm készítés, vésnői munkák stb. —
Megrendelések és vidéki megbízások
gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Leltározás miatt

a raktárról kiválogatott, de kifogástalan
árak mélyen leszállított áron (nagy részük
féláron) adatnak el és pedig: szőnyeg
maradékok, egyes függönyök és asztalte-
ricők, flanell és selyem hulladék takarók,
selyem paplanok, kávé abroszek és teri-
tékek, női ingek, női háló ingek, fésül-
ködők és háló köntösök, ágyneműek,
szíves alsósoknyák, diván párnák, zefir
karton és barchend maradék és más hasz-
nos cikkek

A fent említett kiárusítási cik-
keken kívül nagyválasztékban vannak
raktáron úgy használati, mint

karácsonyi ajándéktárgyak
Kardos Lászlónál
Debreczen, Kossuth-u. 9.

Karácsonyi és ujévi ajándékok

legnagyobb választékban kaphatók

Hegedüs és Sándor

előbb László Albert és Társa

könyv és papír áruházában

Kossuth-u. 11. sz.

Régi Piac-utcai helyiségünkben

feltűnő olcsó árban

árusítunk el felmaradt
könyveket, képeket és
zeneműveket.

Zádor Lajos

divattermében

december 31-ig ritka alkalmi bevá-
sárlás női divatcikkekben:

Finom gyapju szövetek,
selymek, diszek,

női és gyermek felöltők,

bluzok, szőrme boák és karmantyuk,
rendkívüli leszállított árakban.

Mult évi cikkek minden árban ki-
árusítatnak.

1 liter

Borhegyi borvíz

8 krajczár,

mely kitűnő, üdítő egészséges
ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Hirlapelárusítók

felvétetnek

a „Debreczen“ elárusítására
városi nyomdában,
városház keresztépület

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 74.

Bérlet 68-ik szám (B)

Ma hétfőn, 1904. évi december hó 19-én:

A GÖRÖG RABSZOLGA.

Operett 3 felvonásban.

Holnap, kedden, december hó 20-án:

A kis alamuszi.

Eredeti vig operett 3 felvonásban.

A fáradtságot

senki ne sajnálja.

NÁNÁSSY LAJOS

1882-ik év óta fennálló

vasüzletét

folkeresni (kereskedelmi és Iparkamara
épület 69. sz., a megyeházzal szemben)
ahol minden vasáru cikkek, elismert
legjobb minőségben s legjutányosabb ár-
ban kaphatók.

Teljes konyha felszerelések, kiváló
minőségű tűzhelyek (sparherd), vaskályhák,
vasrudak, vaslemezek, vastengeiyek leg-
olcsóbb beszerzési forrása.

Takarék tűzhelyek (sparherd) Buda-
pestről jött lakatosokkal itt még nem
látott szép s jó kivitelben, rajz után is
csináltak. Solingeni zsebkések, konyha-
kések, asztaliskések, ollók, beretvák fórak-
tára.

Egy darab gáz izótest (harisnya)
60 fill. Egy drb üveg benger 20 fill.

Főző edények magyar gyártmány s
egész fiom brünni és pilseni gyártmány
nálam kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Nánássy Lajos.

Alkalmas

Karácsonyi ajándékok

Egyes ruhára való szövetek

Bluz szövetek

Selyem bluzok

Selyem és csipke sálak

Színházi fejkendők

Selyem kendők

Legyezők

Nyakkendők

Női kezi selyem és bőr táskák

Diván párnák

Zsebkendők

rendkívüli olcsó leszállított árak
mellett kaphatók

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-utca 5. sz.

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Apró hirdetések előre fizetendők.

KÜLÖN BEJÁRATU, butorozott szoba Széchenyi-utca 20. számú háznál kiadó.

KUGLER czukorkák eredeti csomagolásba kaphatók Hegedüs és Sándor előbb László Albert és Társa cégénél Debreczen, Kossuth-utca 11. szám.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges álalpotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatyú gyógyszertár által. Majna Frankfurt.

Utmutató.

PAPLANOK és matraczok a legjobb minőségben és legjutányosabb árban kaphatók és megrendelés után készülnek **MATOLCSI LAJOS** paplan készítőnél Debreczen, Kossuth-utca 22. szám.

BEL- és KÜLIRODALMI ujdonságok, legújabb és legkedveltebb zeneművek a legnagyobb választékban kaphatók **CSÁTHY FERENCZ**-nél Debreczen legrégibb könyvkereskedésében.

NŐI TÉLI palató 12 K. Leány palató 10 K. Gyermekek köpeny 8 K. Visszamaradt bluzok 8 K. **RÓZSA LAJOS**-nál Kistemplombazár.

BŐR ÖVEK. Bőr kesztyűk. Hosszu bálí selyem félkesztyűk. Legfinomabb illatszerek különlegességek kaphatók **NAGY ANDRÁS** kesztyűgyárosnál, Kistemplombazár.

TARBAY JÓZSEF órásnál Debreczen. Főtér beszerezhető mindennemű zseb és fali órák jól szabályozva, jutányos áron. Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek jóállás mellett.

OTT KÁROLY rövidárúk, kézimunka, női pipere árúk raktára. Kossuth-utca 2. sz.

KÖNYVBEKÖTÉSEK, Tánczrendek, Passapartok, bőr és selyem diszmunák, alkalmi ajándéktárgyak **ANTALFFY FERENCZ**-nél városház kapuval szemben.

KRAUSZ MÓR saját készítményű cipői, melyek jobbak és olcsóbbak a gyári készítménynél, Piacz-utca 34. szám a., a posta tőzomszédságában levő cipőraktárában kaphatók.

MÉLYEN leszállított árak **GRÜNFELD ADOLF** férfi és fiu ruha üzletében.

Karácsonyi ünnepekre

ajánlom a legolcsóbb árak mellett:

Mazsola 36 kr.-tól — 72 kr.-ig.

Mandula 120 " — 160 "

Vékonyhéju dió . . 1 kg. 16 kr.

1 kg. darált mák 40 kr.

Karácsonyi czákorkák nagy választékban **Teasütemények** több fajban. Különféle fajokból válogatott **teakeverék** 4 kr.-tól 10 kr.-ig. **Pekarek teák csomagja** 25 kr.-tól 75 kr.-ig. Itt fel nem sorolt árúk a legolcsóbb árban és bármily mennyiségben **házhoz szállítva** kaphatók

Darvas Miksa

fűszerüzletében,

Teleki és Deák Ferencz-u. sarkán.

Telefon 294. szám.

A dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj elmolyosodását. Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növést és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.

gyógyszertárában

DEBRECZEN,

Főtér 31. szám.

Legszébb és legbecseesebb ajándék

egy doboz elegánsan berendezett levélpapír.

Tartalma 160 darabtól 500 darabig váltakozik. fehér, kék rózsaszín és számtalan divatszineken

1 frt-tól feljebb.

Mihály Sámuel

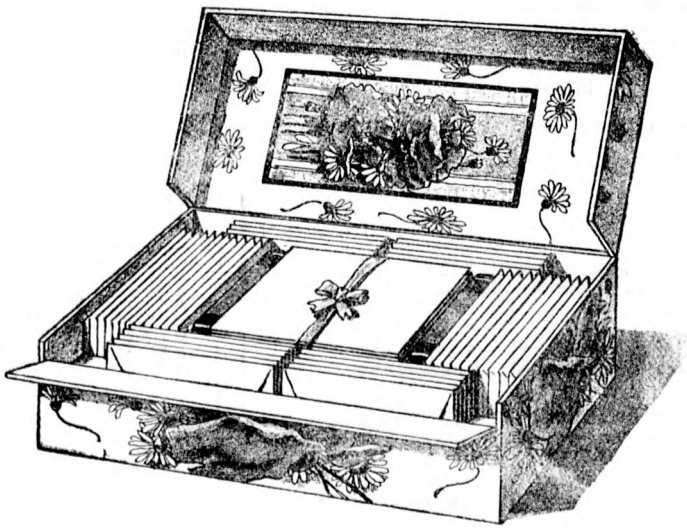
papirraktára és levélpapír áruháza
DEBRECZEN, Főtér 30., „EMKE”
kávéház mellet.

Karácsonyi és ujévi képes levelező lapokban óriási választék áll rendelkezésre.

≡ **ujévre** ≡

nevjegyeket

izéses kiállításban és olcsó árakban.



1 frt 30 kr.



Az általam leggondosabban összeállított s tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedésnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajozár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytár és illatszerraktára Debreczenben (Tisza-palota.)

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában. 1904.